

CASA MELIC, CEA MAI VECHIE LOCUINȚĂ DIN BUCUREȘTI

Corina Iosip

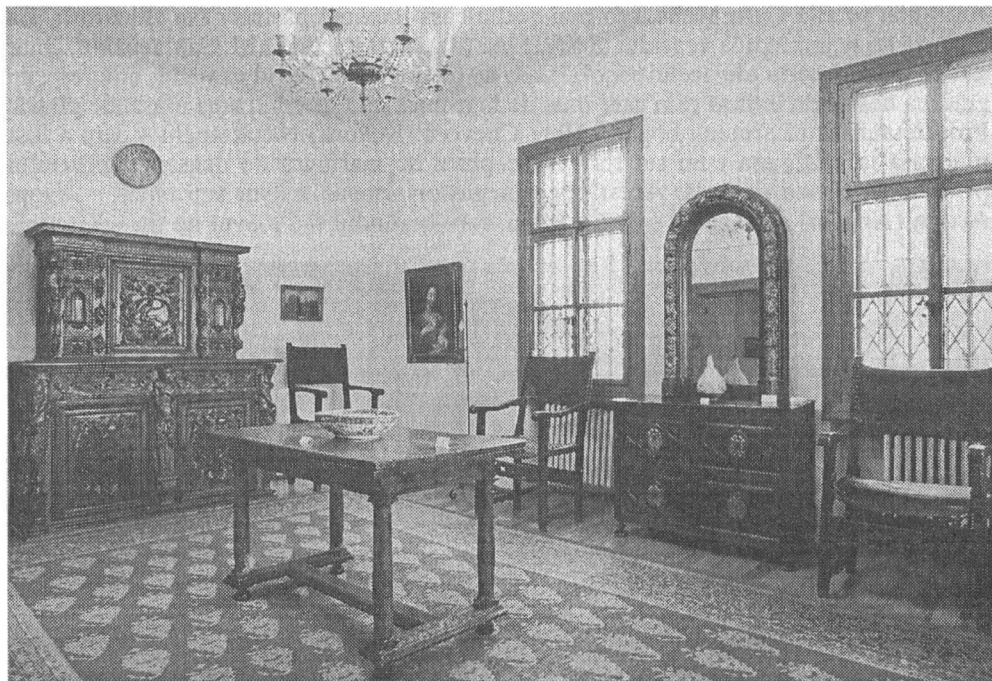
Pe strada Spătarului, în mahalaua armenescă, pe lângă biserica cu același nume, clădită la 1911–1915, ca o reconstituire *ad literam* a catedralei de la Eçmiazin, din Armenia, se află Casa Melic, cea mai veche casă-locuință păstrată din București. Ea datează de la jumătatea veacului al XVII-lea (după arhitectul G.M. Cantacuzino, chiar din primele decenii ale aceluși secol). Casa se distinge prin aerul ei vechi, boieresc, cu grădina destul de întinsă prin care dale de marmură duc spre intrarea joasă, de piatră. Proprietatea unui armean bogat – Hagi Chevorc (Kevork) Nazaretoglu – care a fost renovată la 1822, așa cum sta scris și pe placa de marmură de deasupra girliciiului pivniței, în partea dreaptă. Acest bogat negustor armean a avut trei băieți – Agop, Artum (Artium) și Nazar și o fată – Maiu, care la rândul său a avut un fiu – Kircor ¹.

Ana, fiica lui Agop Nazaretoglu. s-a căsătorit cu arhitectul Iacob Melic. Armean și el – Iacob Melic era și un remarcabil arhitect după cum reiese din simpla observare a uneia dintre operele sale – cazarma „Malmaison“ – de pe Calea Plevnei, ridicată pentru clucerul Barbu Catargi. Apropiat al revoluționarilor pașoptiști (Ion

¹ George Potra, *Din Bucureștii de altădată*, ed. a-2-a, vol. I, București 1990, p. 324.

Heliade Rădulescu, Ion Brătianu și Alexandru Rosetti) pe care i-a scăpat de prigoana contrarevoluției, Iacob Melic i-a adăpostit chiar în această casă, unde maiorul Locusteanu, șeful prefecturii poliției, nici nu se aștepta că se aflau. Din aceste motive Iacob Melic a trebuit o vreme să rămână în străinătate după ce își scăpase cu greu familia, plătind un armean să se dea drept Agop, socrul său, lucru pentru care bietul om a mâncat o bătaie zdravănă, dar Agop a câștigat vreme și a reușit să ajungă peste graniță. În 1856 Iacob Melic era la Paris, unde publica lucrarea *L'Orient devant l'Occident*. În 1887 Iacob Melic moare și este înmormântat în cimitirul armenesc de pe Șoseaua Pantelimon.

Ana Melic a murit la vârsta de 80 de ani, la 30 septembrie 1913 și neavând urmași, a lăsat prin testamentul întocmit 1909 averea sa Universității din București cu condiția de a se plăti o bursă unui student care să-și facă un doctorat la Paris, iar casa cu întregul mobilier a lăsat-o comunității armene, cu clauză de a fi transformată într-un azil de văduve sărace. Moștenitor este Ioan Melic, fiul fratelui lui Iacob, stabilit la Iași. Eugen Melic, fiul lui Ioan, a fost un reputat profesor de drept internațional la Iași. În 1920–1921 casa este din nou renovată de arhitectul Paul Smărăndescu și funcționa tot ca azil, așa cum dorise Ana Melic. Ceea ce o face deosebită chiar și printre cele trei case vechi boierești cu șindrilă și olane care s-au păstrat în București, respectiv casa lui Bolintineanu, fost administrator al moșiilor lui Grigore Dimitrie Ghica, ce avea o prăvălie la parter situată pe Calea Moșilor (fost Podul Târgului din Afară) și casa de vis-à-vis de biserica Precupeții Vechi – este cerdacul de pe colț de la etaj, fațada cu pilaștri dorici și tavanul de lemn cioplit din sufragerie.

Restaurată în 1971, casa a revenit Muzeului Național de Artă care găzduiește aici printre colecții importante de ceramică romană și asiatică și pictură europeană (secolele XVI–XIX), cea mai importantă colecție ce conține opere semnate de Theodor Pallady – Colecția *Gherghe și Serafina Răut*. Începând din hol și urcând spre etaj stau alături peisaje palladyene într-o cromatică blândă, de culori pale, spiritualizate. Se intercalează nudurile de o armonie geometrică, căutată, unde antebrate fine rimează paralel cu gambe și șolduri. Lumea lui Pallady este lumea unui aristocrat care nu a permis nici naturii, nici femeii să-i violeze retina fină. Totul este în același ritm, toate compun un univers raționalist. Peisajele sunt blânde iar naturile moarte pot fi o inepuizabilă sursă de inspirație pentru orice *designer* modern.

La etaj *living*-ul care are deasupra un frumos plafon din lemn, ne conduce spre cerdacul ciudat poziționat care dă spre grădină, în partea dreaptă a casei. Mici scaunele și șevalet pregătite pentru copiii de la școala de arte, dau sentimentul că ne aflăm cu adevărat pe tărâm de basm, intruși din alte vremi în casa piticilor copilăriei.

Pe jos covoarele grele, orientale, de Smirna, îți afundă pașii, mobilierul de colecție, prețios, de la piese inestimabile cum este lada italienească de secol XVI de la parter, la masivele servante franțuzești baroc-rococo de secol XVII, mobilierul țărănesc franțuzesc de secol XVI, sau lădițele de Flandra de bijuterii și argintărie din lemn de abanos cu intarsii de fildeș pe care sunt încrustate scene miniaturale, dau notă de gustul rafinat și de bogăția proprietarilor dealtădată. Deși, așa cum spunea și G. M. Cantacuzino – „frumosul nu costă mai mult decât oribilul”².

Dintre pictorii celebri, exceptându-l pe Pallady, se mai află pânze semnate de Carolus Duran – „Mama lui Gheorghe Raut” și „Portretul Sofiei Croisette” – un tablou imens expus în *living*-ul de la etaj, „Madona cu pruncul” de Baugin Lubin, un „Peisaj” de Carot și „Femeia în negru”, o splendidă „Pieta” de un gotic târziu, mai carnal, ce amintește de spațiul central european și de influența italiană, un „Saint Marco” asemeni.

Desenele lui Pallady fac obiectul unei expuneri într-o sală separată, dintre care minunat este cel în creioane colorate – „Catedrala din Bordeaux” (datat și semnat în 1928), fostul „Palat Regal” cu o ușoară tentă de laviu, un document important despre cum arata atunci acel colț de București, o impresionant de tehnologică „Gară” franceză din al cărei spațiu trenuri anonime trec în goană pe lângă pancarde cu reclame ale magazinelor de lux „La Fayette”.

Tot la etaj, cum urci scara, în partea opusă, se află și „Bretonenele” lui Armand Jean, o pânză de dimensiuni considerabile, din care tinere femei sunt redată în ceața albăstruie parcă a unui spirit „Blauer reiter”.

Arta romană este reprezentată de un lăcrimar și un bol din sticla aceea inegalabilă ca estetică și de o prețioasă camee, descoperită la 1792. Mai sunt un „Cap de Bărbat” și „Sileu odihnindu-se”, mici probe ale sculpturii romane târzii.

În colecția orientală se află un „Rischi” în picioare, un „Bodhisathara” din secolul XVII-lea, ambele din Indonezia și „Buda șezând” – piesă aparținând artei din perioada dinastiei Ming – China. Vasele persane sau platourile hispano-maure cu reflexii de cupru sunt o înălțime a artei ceramice. Iar scaunele spaniole sobre, de secol XVII, îmbrăcate în nobila piele de Cordoba, sunt o incintă pentru cel ce admira expresivitatea artei de prelucrare și ștanțare a pielii din Spania acelei vremi.

² G. M. Cantacuzino, *Arcade, firide și lespezi*, București, Cartea Românească, 1932, p. 252.

Piese rare, unicate, pe care nici un proprietar sau instituție contemporană, oricât de prosperă, nu le poate strânge cu ușurință. O oază de armonie, un loc în care nimic nu depășește limita bunului gust, într-o stare de echilibru interior, am spune de grație, și care plutește într-un București al vacarmelor cotidiene.

Covoare splendide, mobilier prețios, bijuterii ale artei decorative, tablouri celebre, pacea grădinii, toate cheamă pe trecătorul grăbit să intre pentru o clipă în batrâna, blândă și neasemuit de frumoasa casă Melic.

The “Melic” house, the oldest welling in Bucharest

The local memory the “Melic” house fame of being the oldest house still existing in Bucharest. It belonged to some Armanian families – the Nazaretoglu and Melic – and was built in the Armanian quarters. Some participants in the 1848 Revolution found refuge here. Today, the house shelters the famous art collection of Serafina and Gheorghe Raut.